

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XX

urn:nbn:de:bsz:31-97032

arboris: decora specie subintenti, proculve fornicato ambitu. Superiores ejusdem rami in excelsum emicant, sylvosa multitudine, vasto matris corpore: ut sexaginta passuum, pleraque orbem colligant; umbrae vero bina stadia operiant. Foliorum latitudo, peltæ Amazonicæ effigiem habet. Ea causa fructum integens crescere prohibet. Rarus est, nec fabæ magnitudinem excedens. *Scalig. exerc. 166.* Cæterum ficui exitum suum debet Carthago. Namque perniciosa Carthagines odio flagrans Cato, nepotumque securitatis anxius, cum clamaret, omni Senatu, Carthaginem delendam; atulit quodam die in curiam præcocem ex ea provincia ficum; ostendensque patribus, Interrogo vos, inquit, quando hoc pomum putatis de promptu ex arbore? Cum inter omnes recentem esse constaret: Atqui tertium, inquit, diem, scitote decerptum, Carthagine; tam prope à muris habemus hostem, Statim tum sumptum est tertium Punicum bellum, quo Carthago deleta est. In Hyrcania sunt, quæ modios ducentos septuaginta singulæ ferunt. *Plin. l. 15. c. 18.*

CAPUT XX.

DE FRAXINO, FUNGIS
& FAGO.

INfensa est serpentibus *Fraxinus*, ut nullas ejus umbras ferre possint, vespertino quamvis longissima tempore. *Plin. l. 16. c. 13.* Experientia sibi comperit scribit *Plinius*, si fronde ea gyro claudatur serpens & ignis, in ignem insilire spreta fraxino. Hinc benignitas summa naturæ. Floret antequam serpentes egrediantur, nec ante conditos folia demittit. Vasa ejus confecta ligno in usum cibi & potus, mira splenetis & calculosis præstant auxilia. *Dom. Leon. l. 1. pract.* Ad aquas Scantias, ex quibus ignis profilit quandam florere ex *Plinio* habemus. *Plin. hist. l. 2. capi. 107.* *Fungi* in Numidia tam crassi nascuntur, ut

Cynodii superent magnitudinem. In Neapolitano regno crassa crusta est. Ea terræ operta dodrante & tepida aspersa irrotatione, quarto post die fungos edit. *Scaliger exerc. 181. f. 1.* Necesse vero est, seminarium quoddam existere, virtutemque ex suo promere sinu; aqua aspersa tum materiam & nutrimentum adferente, tum *Ἐπιπρωρικὴν* quandam. *Libav. l. 1. Epist. Chym. 30.* Si decoquantur, aut succus exprimatur, arborumque affundatur stemmatibus (in faginis præcipuè obtinet) magno numero fungi inde nascentur. *Sennert. de conf. & diff. chym. c. 12.* In Aquilonatibus partibus sub polo frequentes sunt Magneticæ, quibus si adhæreant fagi in Magnetes mutari. *Olaus l. 12. c. 1.* autor est.

CAPUT XXI.

DE GUIACO & GENTIANA.

Guaiaci ligno in signis ad arcendam luem Veneream facultas. In Italiam primo ingressu timide propinabatur. Panis & uvæ passæ modico circumscribebatur diæta, & quadraginta dierum in tenebris assignabatur domicilium, tanta scrupulositate, ut ne æcis quidem claritatem inspicere licuerit. *Mathiol. in lib. 1. cap. 3.* Observatum post ertatum, & gallinarum caro adhibita, sed sine vini haustu. Primus *Mathiolus* tentavit cum successu, servavere & alii. *Gentiana* cruciata alias dicitur S. Ladislai Regis herba. Ferunt tota Hungaria à Tartaris pulsam, fugisse in Daciæ urbem Claudiopolim. Istic in familiaritatem divitis pervenit, Compaterque ejusevasit. Ejus auxilio fugati iterum Tartari. In fuga nummos aureos, quos ex præda collegerant in Atadiensi abjecere campo, remotam insequentibus. Petiit Rex à Deo, ut in lapides mutarentur. Factum. Hinc ingens horum ibidem numerus. Afflicta paulo post sævissima peste Hungaria obti-